

**Факултет педагошких наука
Универзитета у Крагујевцу, Јагодина
Милана Мијалковића 14, 35000 Јагодина**

Тел/Факс: 035/223805;
Е-пошта: pefjagodina@pefja.kg.ac.rs;
Web сајт: www.pefja.kg.ac.rs

Прилог 11.3 Правилник о удбеницима

Број 11-1057

17. 04. 2008 год.
35000 ЈАГОДИНА

На основу члана 28. Закона о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник РС“ број 29/93 и 62/06), стандарда број 9. Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање рада квалитета високошколских установа („Службени гласник РС“ број 76/2005) и члана 198. став 4. Статута Педагошког факултета у Јагодини, Наставно-научно веће Педагошког факултета у Јагодини, на седници одржаној 17. априла 2008. године, донело је

ПРАВИЛНИК О УЏБЕНИЦИМА

ЛОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником Педагошки факултет у Јагодини (у даљем тексту: Факултет) утврђује стандарде квалитета и поступке за обезбеђење квалитета уџбеника и друге наставне и испитне литературе која се користи у процесу образовања на свим нивоима студија на Факултету.

Члан 2.

У образовно-научном раду на Факултету користе се основни уџбеник и помоћни уџбеници.

Основни или предметни уџбеник је основно и обавезно наставно средство које се користи у настави и обухвата садржај наставног предмета утврђен студијским програмом.

Помоћни уџбеници су: практикуми, приручници, хрестоматије, збирке задатака, и други садржаји којима се доприноси остваривање наставе у оквиру студијских програма.

Скрипта су ауторизована предавања и имају привремени карактер до издавања уџбеника.

Студенти у току студија користе научне и стручне публикације и периодику (монографије, резултате истраживања, зборнике, часописе и др).

Члан 3.

Сва наставна литература у погледу квалитета, садржаја и обима морају у потпуности да одговарају циљевима студијског програма и програму предмета на који се односе.

Члан 4.

Факултет је дужан да за сваки наставни предмет студентима обезбеди одговарајуће уџбенике и другу наставну и испитну литературу неопходну за савладавање наставног градива, најкасније месец дана пре почетка школске године.

Члан 5.

Факултет обезбеђује уџбенике и другу наставну литературу у оквиру своје издавачке делатности, када су аутори, по правилу, наставници и сарадници Факултета, као и набавком уџбеника других издавача.

Уџбеници и друга наставна литература коју издаје Факултет намењена је првенствено образовању студената Факултета.

Уџбеници и остале стручне и научне публикације других издавача могу се користити уколико својим садржајем одговарају студијским програмима наставних предмета заступљених на Факултету.

Члан 6.

Уколико се за наставни и испитни материјал на основним академским студијама користи инострани уџбеник, монографија, приручник, практикум или чланак, Факултет може обезбедити ауторско право за његово превођење, објављивање и умножавање, у складу са прописима којима се уређују ауторска права.

Члан 7.

Факултет обезбеђује уџбенике и другу литературу у броју који је сразмеран броју студената који их користе.

Уџбеници су доступни студентима у библиотеци Факултета, и то по десет примерака сваког уџбеника.

Факултет обезбеђује студентима набавку уџбеника преко своје скриптарнице.

II. СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА НА ФАКУЛТЕТУ

Члан 8.

Уџбеници чији је издавач Факултет и који се користе на Факултету као предметни уџбеници треба да испуне услове у погледу садржаја, дидактичке обраде и техничке опремљености.

Члан 9.

У погледу општих критеријума, уџбеник треба да буде конципиран према захтевима и структури студијског програма, односно наставног предмета за чије је изучавање намењен тако да прати достигнућа науке, односно уметности у тој области.

Потребно је да уџбеник :

- подстиче и мотивише студенте на активно самостално учење, проучавање и повезивање теорије и праксе ;
- упућује студенте на различите изворе знања;
- кореспондира (хоризонтално и вертикално) са другим уџбеницима одговарајућег усмерења (одсека);
- доприноси остваривању информативних, оперативних и формативних задатака наставе у складу са компетенцијама за које Факултет оспособљава своје студенте;
- уважава специфичности и циљеве наставно-образовне делатности Факултета;

- развија код студената креативне способности, критичко и стваралачко мишљење и педагошко-методолошку културу и
- подстиче и оспособљава студенте за самостално стицање знања, перманентно образовање и истраживачки рад

Члан 10.

У погледу дидактичко-методичких критеријума, потребно је да уџбеник буде:

- усклађен са програмом наставног предмета и доприноси остваривању циља и задатака тог предмета;
- структуриран у складу са сазнањима и методологијом матичне науке, савременим дидактичким сазнањима и захтевима методике одговарајућег наставног предмета;
- обликован тако да подржава савремене системе и облике наставе (комуникацијску, респонбилну, пројектну, искуствену, активну, проблемску и друге врсте), упућује на друге изворе сазнања и подстиче на проширивање и продубљивање знања, искуства и интересовања.

Уџбеник треба да садржи инструментариј помоћу којег студенти могу самостално да утврђују достигнути ниво овладаности садржајима, проверавају своја знања и усавршавају компетенције предвиђене студијским програмом одговарајућег наставног предмета.

У складу са тематиком и научно-стручном облашћу, потребно је да уџбеник садржи одговарајуће ликовне и графичке прилоге (илустрације, табеле, графиконе и сл.).

Члан 11.

Етички критеријуми уџбеника треба да се темеље се на истинитости, проверљивости и објективности уџбеничког садржаја, општеприхваћеним и националним вредностима.

У тексту уџбеника нису дозвољене дисквалификације и омаловажавања одређених друштвених група, раса, нација или пола.

Члан 12.

Уџбеник, поред основног текста, треба да садржи:

- садржај ;
- јасно структурирана поглавља са циљем и резимеом поглавља;
- питања за проверу знања и дискусију (препоручљиво у оквиру сваког поглавља);
- напомене (у фуснотама или енднотама);
- референце;
- литературу;
- библиографију (уколико се референце наводе у фуснотама и без литературе на крају поглавља);
- речник појмова;
- индекс појмова;
- индекс имена и

- апендикс – додатак (ако има потребе).

Члан 13.

Литература и референце могу бити наведене на један од следећих начина:

- референце у фуснотама на свакој страни уз обавезну библиографију на крају поглавља и на крају уџбеника;
- референце у енднотама на крају поглавља уз необавезну библиографију на крају уџбеника;
- референце у заградама интегрисане у текст уз обавезну литературу у енднотама и необавезну библиографију на крају уџбеника.

Члан 14.

Уџбеник треба да буде писан научним стилем.

Текст уџбеника потребно је да одликују :

- јасност;
- прецизност;
- истинитост;
- систематичност;
- логичко-садржајна повезаност;
- прегледност;
- информисаност и
- илустративност

У тексту уџбеника морају се поштовати језичке и правописне норме.

Члан 15.

Просечан обим обавезног наставног и испитног материјала по часу предавања не треба да буде већи од осам страна основног уџбеничког текста.

Основни текст обухвата, поред изложене материје, одговарајуће примере, илустрације, табеле и задатке који су интегрисани у тексту уџбеника.

Члан 16.

Обим наставног и испитног материјала за одређени предмет одређује се према следећим елементима : укупан број радних часова у семестру; укупан број радних часова које студент треба да посвети савладавању материје тог предмета имајући при том у виду коефицијент оптерећености студента; број часова активне наставе на предмету; време које просечном студенту потребно за савладавање писаног текста; сложеност материје.

Члан 17.

Уколико наставна и испитна материја потиче из више извора, укупан број страница текста по часу из тих извора не треба да прелази број по часу предавања који је одређен чланом 15. овог члана правилника.

Уколико је уџбеник који се користи већег обима од материје која је предвиђена студијским програмом одређеног предмета, или прелази допуштен обим, предметни наставник је дужан да означи делове уџбеника (поглавља и странице) који ће се користити.

Члан 18.

Аутори су дужни да рукопис уџбеника чији је издавач Факултет предају у електронском облику и стандардизованом А4 формату са следећим параметрима:

- висина стране 29,7 цм,
- ширина стране 21 цм,
- фонт Times New Roman 12,
- проред 1,5,
- маргине: горња и доња 2,5 цм, лева и десна 2,5 цм.

Текстови на српском језику штампају се ћириличним писмом.

Члан 19.

Параметре графичког дизајна уџбеника и његов визуелни изглед, аутор дефинише у договору са Комисијом за издавачку делатност (даљем тексту: Комисија).

Аутор може, у договору са издавачем, да текст уџбеника преда и у формату другачијем од стандардизованог, нарочито уколико жели да сам изврши преламање текста.

У случају из става 2. овог члана, аутор је дужан да поштује стандарде и обим наставног материјала постави у оквиру граница дефинисаних чланом 17. овог правилника.

III. КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА УЏБЕНИКА

Члан 20 .

Наставно-научно веће, на предлог матичне катедре, утврђује постојање потребе за новим уџбеницима и новим издањима, као и потребе за изменама и допунама постојећих уџбеника.

Члан 21.

Захтев за одобрење рукописа за уџбеник аутор подноси матичној катедри у два примерка, од којих се један прослеђује Комисији за издавачку делатност (у даљем тексту : Комисија).

Захтев из става 1. овог члана садржи: назив уџбеника и његову категоризацију, податке о аутору, назив наставног предмета, ниво студија и смер за који је уџбеник намењен, податак о томе да ли се уџбеник објављује први пут или је реч о измењеном и допуњеном издању, образложење потребе за објављивањем уџбеника, предлог тиража уџбеника и предлог рецензената.

Уз захтев, аутор доставља и рукопис за уџбеник.

Члан 22.

Рецензенте одређује Наставно-научно веће Факултета, на предлог матичне катедре.

Рецензије, уколико су позитивне, или позитивне након отклоњених недостатака, катедра уз предлог за издавање уџбеника доставља Комисији.

Комисија утврђује предлог одлуке о одобравању рукописа за уџбеник, као и предлог тиража и трошкова издавања уџбеника .

Члан 23.

Наставно-научно веће одлучује о прихватању рецензија и о одобравању рукописа за уџбеник и коришћење у настави, као и о условима финансирања издавања уџбеника.

Члан 24.

Друго и наредна издања одобреног уџбеника не подлежу рецензији када се због иновације студијског програма уносе измене или допуне које не прелазе 25% обима укупног садржаја уџбеника.

Члан 25.

Процена квалитета текста уџбеника обухвата: научну утемељеност текста, дидактичко-методичке захтеве, структуру, обим и графичку обликованост текста.

Контролу квалитета уџбеника обављају: рецензенти, Комисија, катедра, Наставно-научно веће Факултета, студенти путем евалуације и научно-стручна јавност.

Члан 26.

Стручну оцену рукописа за уџбеник дају најмање два рецензента.

Рецензенти могу бити само универзитетски наставници или научни радници у ужој научној области или дисциплини за коју је уџбеник намењен, у истом или вишем звању од звања аутора, од којих најмање један није у радном односу на Факултету.

Рецензент не може бити аутор понуђеног рукописа или његовог дела.

Члан 27.

Рецензентима се достављају: рукопис за уџбеник, наставни план и програм предмета, стандарди квалитета уџбеника на Факултету и образац рецензије.

Члан 28.

Рецензенти контролом квалитета текста уџбеника утврђују:

- у којој мери је квалитет текста са научног и стручног аспекта на нивоу који дозвољава да се уџбеник користи као извор сазнања за одговарајући студијски програм, односно наставни предмет;
- у којој мери уџбеник обухвата садржаје који су утврђени програмом предмета за који је уџбеник намењен;
- у којој мери је обим уџбеника усклађен са стандардима обима текста за одговарајући наставни предмет.

Члан 29.

Рецензије су независне и треба, између осталог, да садрже и предлог одлуке о рукопису, с тим да се може дати један од следећих предлога: да се рукопис прихвати без икаквих измена; да се рукопис прихвати уз услов да аутор поступи по примедбама и сугестијама рецензената; да се рукопис не прихвати.

Рецензенти састављају извештај о рецензији на стандардизованом обрасцу, који чини саставни део овог правилника.

Рецензенти достављају своје писане извештаје о рецензији у року од 30 дана од дана пријема одлуке Наставно-научног већа о одређивању рецензената.

Члан 30.

У случају да рецензенти дају примедбе и предлоге, аутор се упућује да у рукопису отклони недостатке у складу са датим препорукама.

Уколико су једна или обе рецензије рукописа за уџбеник негативне, Наставно-научно веће, на предлог матичне катедре, упућује наставника да предложи други уџбеник као обавезну литературу под условом да се постојећи рукопис уопште не може прилагодити датим сугестијама и примедбама рецензената.

Члан 31.

Наставник је дужан да у плану рада прецизно наведе све изворе наставног и испитног материјала и да за сваки извор наведе које странице представљају обавезну литературу.

Наставник је дужан да поштује стандарде обима наставног и испитног материјала.

Приликом разматрања и усвајања планова рада за предмете из научне области за коју је образована, матична катедра утврђује у којој мери је обим текста препоручене литературе у складу са стандардима обима наставног и испитног материјала.

Наставник је дужан да у плану рада за одговарајући предмет поступи по сугестијама за измене, допуне и примедбе у погледу литературе, у складу са одлуком катедре.

Члан 32..

На предметима на којима је већи број наставника укључен у извођење наставе и обављање испита, целисходно је да се настава и испити обављају према истом наставном и испитном материјалу.

Наставно-научно веће Факултета може, на предлог матичне катедре, да одобри алтернативну употребу највише два уџбеника на истом предмету, под условом да у потпуности покривају наставну материју.

У случају из става 4. овог члана, студенти бирају један од уџбеника.

Члан 33.

Факултет периодично анкетира студенте у циљу утврђивања квалитета уџбеника и друге наставне литературе.

Контрола квалитета обухвата вредновање садржине, структуре, стила, разумљивости, као и поштовање правила о обавезној литератури од стране наставника и оцењује се оценама од 1 до 5.

Студентско вредновање квалитета уџбеника спроводи се попуњавањем анкетног упитника који усвоји Наставно-научно веће Факултета.

Анкетирање студената спроводи Комисија за обезбеђење квалитета преко својих радних тела.

Члан 34.

Извештај студентског вредновања уџбеника и друге наставне литературе чине општи и посебан део.

У општи део извештаја уносе се подаци који се односе на организовање и спровођење студентског вредновања :

- назив органа одговорног за организацију и спровођење поступка студентског вредновања
- време када је обављено студентско вредновање

- укупан број и називе уџбеника са именима аутора који су били предмет анкетирања
- укупан број уџбеника и називе уџбеника са именима аутора чије оцењивање није вредновано са навођењем разлога за то.

Посебни део извештаја садржи статистички приказ појединачних извештаја за сваки уџбеник.

На крају извештаја даје се прегледе просечних оцена свих вреднованих уџбеника.

Члан 35.

Извештај о резултатима вредновања квалитета уџбеника са примедбама и сугестијама студената у вези са квалитетом уџбеника разматрају матичне катедре, Комисија за обезбеђење квалитета и Наставно- научно веће.

Члан 36.

Катедра је дужна да припреми извештај о предложеним мерама за побољшање квалитета уџбеника и исти достави Комисији за обезбеђење квалитета, декану и продекану за наставу.

Катедра може да предложи да наставник чији је уџбеник оцењен просечном оценом мањом од 2,5 у одређеном року побољша квалитет уџбеника у складу са примедбама и оценама студената, и то припремом измењеног и допуњеног издања или другог уџбеника .

Члан 37.

Комисија за обезбеђење квалитета разматра извештај о студентском вредновању квалитета уџбеника и извештај и предлоге катедри и утврђује предлоге мера за отклањање уочених недостатака, односно за побољшање квалитета уџбеника.

Наставно-научно веће разматра Извештај комисије за обезбеђење квалитета са предлогом мера .

Наставно-научно веће може да одбије усвајање извештаја Комисије за обезбеђење квалитета уколико утврди да у поступку вредновања начињен озбиљан пропуст.

Члан 38.

Уколико се контролом квалитета уџбеника утврди да он не испуњава стандарде утврђене овим правилником, Наставно-научно веће може наставнику, као аутору уџбеника чији је издавач Факултет, да предложи да у одређеном року побољша квалитет уџбеника у складу са примедбама, или објави ново измењено и допуњено издање или предложи нов уџбеник.

Протеком остављеног рока Веће доноси одлуку о повлачењу уџбеника из наставе који издаје Факултет.

Усвојени извештаји и одлуке Већа достављају се Студентском парламенту и објављују на интернет страници Факултета.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39.

На сва питања која нису уређена овим правилником примењују се одредбе Правилника о издавачкој делатности Факултета, у складу са Законом о издавању публикација.

Члан 40.

Ступањем на снагу овог правилника престају да важе одредбе члана 23. Правилника о издавачкој делатности Факултета.

Члан 41.

Овај правилник се, по доношењу, објављује на огласној табли и сајту Факултета, а ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

Дан ступања на снагу овог правилника својим потписом потврђује председник Наставно-научног већа Факултета.

НАСТАВНО - НАУЧНО ВЕЋЕ ФАКУЛТЕТА
ПРЕДСЕДНИК

Проф. др Сретко Дивљан

Овај правилник објављен је на огласној табли
и сајту Факултета дана 17. априла 2008. године,
а ступио на снагу дана 25.04. 2008. године.

Председник Наставно-научног већа

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ У ЈАГОДИНИ

Образац рецензије за наставне публикације

Подаци о рецензираном делу:

аутор(и)

наслов

врста дела :

Наставна публикација (основни уџбеник, приручник, практикум, збирка задатака)

предмет којем је рукопис намењен

обим дела (број поглавља, број страница, слика, табела, илустрација и сл.)

број дела наведених у попису литературе

приближан проценат којим дело покрива наставни програм предмета

Мишљење о делу:

адекватност одабраног наслова

важност феномена који се обрађује, научна утемељеност садржаја уџбеника

у којој мери предложени рукопис одговара садржају предмета

у којој мери је рукопис методички прилагођен предмету

процена доприноса дела научној развоју

адекватност и исправност наведене литературе

у којој мери је садржај рукописа презентован у погледу систематичности, прегледности и јасноће, етичности и језичке истине.

Закључак и оцена:

предлог за евентуалне потребне исправке и промене у рукопису

изјава о томе испуњава ли дело у потпуности или делимично захтеве научно-наставне

литературе за наведени предмет

завршна оцена за објављивање или необјављивање рукописа као уџбеника Педагошког факултета у Јагодини

категоризација дела:

врста уџбеника – основни, приручник, збирка, практикум

врста научног или стручног дела – монографија, докторска теза, истраживачки резултати

Подаци о рецензенту:

Име и презиме, научни степен и звање

Име матичне установе

Адреса установе или лична

Датум писања рецензије и потпис рецензента.